

Jogi segédlet szakszervezet alapításhoz

LIGA Szakszervezetek

1. Szakszervezet-alakítás és az egyesülési jog

Az egyesülési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog, amelynek alapján bárki létrehozhat másokkal szervezeteket vagy közösségeket, illetve csatlakozhat ilyenekhez, és részt vehet azok tevékenységében. A szervezetek létrehozásának részletes szabályait jelenleg az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény, a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény, valamint a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 61-64. §-ai határozzák meg. Amikor szakszervezetet alapítunk, vagy szakszervezetbe belépünk, egyesülési jogunkkal élünk, a szakszervezet az egyesületek egyik különös formája.¹

Az egyesülési jog azonban nem korlátlan: gyakorlása nem sértheti az Alaptörvény C) cikk (2) bekezdését (azaz a szervezetek tevékenysége nem irányulhat a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására, illetve kizárólagos birtoklására), nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével. Tilos az egyesülési jog alapján fegyveres szervezetet létrehozni, valamint törvény alapján kizárólag állami szerv saját hatáskörében ellátható közfeladat megvalósítására irányuló tevékenység sem végezhető.

E törvényeken kívül a Munka Törvénykönyve biztosítja a szervezkedés szabadságát és a munkavállalók részvételét a munkafeltételek alakításában. Kimondja, hogy a munkavállalók gazdasági és társadalmi érdekeik előmozdítása, védelme érdekében, mindennemű megkülönböztetés nélkül, másokkal együtt érdekképviselői szervezetet alakíthatnak, illetve az általuk választott szervezetbe beléphetnek. Ezen kívül joguk van ahhoz is, hogy a munkaszervezeten belül szakszervezetet hozzanak létre. Szintén a szervezkedési szabadság részeként a szakszervezetnek joga van ahhoz, hogy a munkaszervezeten belül szervezetet működtessen, és ezek működésébe tagjait bevonja.

¹ 2014. március 15. napjával hatályba lép az új Ptk: a 2013. évi V. tv. (III. Könyv) A kódex a felek mozgásterét bővíti a diszpozitív szabályozás megnyitásával. A diszpozitivitás a jogi személyekre vonatkozóan a 3:4 pontban fogalmazódik meg, annak keretei azonban nem határozhatóak meg egyértelműen. Ez tükröződik vissza például a joggyakorlat számára kiadott Dr. Petrik Ferenc által szerkesztett kommentárban is, mely kiemeli, hogy a törvény nem ad egyértelmű útmutatást a joggyakorlat számára, mivel a szövegből nem derül ki az eltérés pontos terjedelme, kimaradtak kulcsfontosságú szavak, valamint számos rendelkezés a jogintézmény vonatkozásában feltehetően tévesen került megfogalmazásra. Ennek megfelelően a hatályba lépő rendelkezések közötti összhang megteremtése jogszabály módosítás hiányában a jogalkalmazóra fog hárulni. **Érdemes tehát a kommentárt is forgatni és/vagy jogi segítséget kérni.** Eltérés a Ptk szabályaitól abban az esetben feltétlenül kizárt, amennyiben a törvény a „köteles” vagy „kötelező” kifejezéseket használja. Lsd. a felügyelőbizottság, jogutód nélküli megszűnés szabályozása. A Ptk. 3:4 (3) bekezdés alapján a jogi személy tagjai, illetve alapítói nem térhetnek el az e törvényben foglaltaktól, ha az eltérést e törvény tiltja; vagy az eltérés a jogi személy hitelezőinek, munkavállalóinak vagy a tagok kisebbségének jogait nyilvánvalóan sérti, vagy a jogi személyek törvényes működése feletti felügyelet érvényesülését akadályozza.

Az ILO (Nemzetközi Munkaügyi Szervezet) Magyarország által is ratifikált 87. számú Egyezménye alapján a munkavállalók mindennemű megkülönböztetés nélkül jogosultak szervezetek létrehozására, valamint - kizárólag az érintett szervezet szabályaitól függően - jogosultak csatlakozni a maguk választotta szervezethez, előzetes jóváhagyás nélkül. A munkavállalók szervezeteinek jogukban áll alapszabályaik és szabályaik kidolgozása, képviselőik szabad megválasztása, szervezetük irányításának, illetve tevékenységüknek megszervezése, valamint programjaik megfogalmazása. Az állami hatóságok kötelesek tartózkodni minden beavatkozástól, ami ezt a jogot korlátozná, vagy annak törvényes gyakorlását gátolná. E jogosítványokat az ILO egyezmény értelmében sem a nemzeti jogalkotás, sem a jogalkalmazás módja nem korlátozhatja.

Ha szakszervezetet akarunk létrehozni, a felsorolt jogszabályokat kell figyelembe vennünk, a szakszervezet létrehozása ugyanis az ebben megfogalmazott általános szabályok szerint történik.

A szakszervezetet elsődlegesen célja különbözteti meg az egyéb egyesületektől, az, hogy kifejezetten munkavállalói érdekek védelmére alakul. A szakszervezet bírósági nyilvántartásba vétellel jön létre, ezzel nyeri el jogi személyiségét, ettől kezdve lesz jogképes, azaz szerezhethet jogokat, és vállalhat kötelezettségeket saját nevében.

Az egyesületek, így a szakszervezetek is úgy alakulnak, hogy legalább tíz alapító tag kimondja az egyesület megalakítását a szakszervezet alakuló ülésén, elfogadja az alapszabályát, és megválasztja ügyintéző és képviselői szerveit. Feltétel még, hogy az egyesület Magyarországon rendelkezzen székhellyel. Az alakuló ülés után a szervezet képviselőjének kérnie kell a szakszervezet bírósági nyilvántartásba vételét. A kérelmet formanyomtatványon kell benyújtani, ehhez csatolni kell még az alakuló ülés jegyzőkönyvét, jelenléti ívét, a szakszervezet alapszabályát, a tisztségviselők elfogadó nyilatkozatát, valamint a székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat másolatát. A dokumentumokat célszerű előre elkészíteni, hogy az alakuló ülésen már csak kiegészíteni, korrigálni és aláírni kelljen. Mind közül az alapszabály-tervezet elkészítése igényli a legtöbb időt és odafigyelést, így ezt mutatjuk be elsőként.

A szakszervezet célja, feladata és működésének alapelvei

Az alapszabály bevezető részében rendelkezhetünk olyan alapvető kérdésekről, mint az egyesület célja, működésének alapelvei, elnevezése, székhelye. A mellékelt iratmintában az általános rendelkezések előtt szerepel a szakszervezet elnevezése, nevének rövidítése, székhelye. Gyakori az is, hogy itt tüntetik fel a szakszervezet jelképét, logóját (ha van ilyen), alakulásának dátumát. (A székhellyel kapcsolatos kérdésekre a székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat kapcsán térünk vissza.)

A szakszervezet elnevezése

A szakszervezetet is megilleti a névviselés joga. Ebből fakadóan választhat (illetve köteles választani) olyan nevet, amely csak rá jellemző, amiről felismerhetik. Az elnevezésnek három alapvető követelményt kell kielégítenie, e három követelmény pedig a névkizárólagosság, a névvalódiság és a névszabatosság. Ezek betartásával biztosítható, hogy a szakszervezet azonosítható, és más szervezetektől megkülönböztethető legyen.

A névkizárólagosság követelménye azt jelenti, hogy az egyesület elnevezésének különböznie kell az ország területén hasonló működési körben, azaz a munkavállalói érdekvédelem és érdekképviselő területén tevékenykedő, korábban bejegyzett társadalmi szervezetek (szakszervezetek) elnevezésétől. A névkizárólagosság követelményének az elnevezés akkor tesz eleget, ha egyediesítésre alkalmas, sajátos, eltér más szakszervezetek

nevétől, kizárja az összetévesztés lehetőségét. Nem választhatunk olyan nevet sem, amely túlságosan általános, végül a szakszervezet neve nem lehet azonos vagy az összetéveszthetőségig hasonló az ország területén bárhol tevékenykedő, korábban bejegyzett szakszervezet nevével.

A névvalódiság elvének megfelelően a szakszervezet elnevezésében nem szerepelhet olyan kifejezés, amely a szervezet jelentőségét vagy működését illetően megtévesztésre alkalmas. A szervezet neve nem keltheti azt a látszatot, hogy a szervezet köztestületként működik.

A névszabatosság követelményének a név akkor tesz eleget, ha megfelel a névalkotás nyelvi és társadalmi követelményeinek, kiejthető, megjegyezhető, azonosítható. Nem lehet a név kizárólag számok vagy betűk halmaza. Nem használhatók az elnevezésben a hazánkban meg nem honosodott idegen szavak. A latin vagy más idegen szavak, kifejezések, elnevezések használatát a szervezet nemzetközi, nemzetiségi jellege, esetleg a történelmi hagyományok folytatása indokolhatja. Egyéb esetekben csak akkor elfogadható, ha közismert, a köznyelv által elfogadott idegen nyelvű kifejezésről van szó.

Ha az elnevezés a felsorolt követelményeknek nem felel meg, a bíróság felhívja a kérelmezőt, hogy az alapszabály módosításával jelöljön meg más, a követelményeknek megfelelő nevet. A fenti követelményeknek a szervezet rövidített neve és idegen nyelvű elnevezése is meg kell, hogy feleljen.

Előfordulhat az is, hogy a szakszervezetet a bíróság a kívánt elnevezéssel nyilvántartásba veszi, később azonban személyhez fűződő jogának megsértése miatt például a munkáltató vagy hasonló nevű, így összetéveszthető szakszervezet pert indít, amelyben vitatja a névhasználat jogosságát, vagy legalábbis bírósági eljárást helyez kilátásba. Célszerű ilyenkor – elkerülendő a peres utat - békés megoldásra törekedni, az alapszabály szerint összehívni a szakszervezet legfelsőbb szervét, és az alapszabály módosításával határozatot hozni a név megváltoztatásáról.

A Munka Törvénykönyve szerint minden olyan szervezetet szakszervezetnek kell tekinteni, amelynek elsődleges célja a munkavállalók érdekeinek előmozdítása és megvédése. Ebből is következően az elnevezésben eddig nem kellett feltétlenül szerepelnie a „szakszervezet” kifejezésnek, más (pl. liga, munkástanács) elnevezésű szervezet is szakszervezetnek volt tekinthető. Pusztán a név alapján nem lehetett az érdekképviselők közt különbséget tenni. Ugyanakkor szakszervezetként csak azt a szervezetet veszik nyilvántartásba, amelynek célja a munkavállalói érdekvédelem – így nem lehet szakszervezet az, ami másféle, például csak szakmai érdekvédelmet lát el. Az új szabályok szerint viszont a szakszervezet elnevezésében utalni kell az egyesület különös formára, azaz a „szakszervezet” kifejezésnek a névben feltétlenül szerepelnie kell.

A szakszervezet célja

Az egyesület olyan Magyarországon önkéntesen létrehozott, önkormányzattal rendelkező szervezet, amely az alapszabályában meghatározott célra alakul, nyilvántartott tagsággal rendelkezik, és céljának elérésére szervezi tagjai tevékenységét.

Elvárás, hogy a szervezet demokratikusan működjék, a tagok vagy az általuk választott küldöttek, tisztségviselők testületi határozatai döntsenek valamennyi kérdésben, működése belülről vezérelt legyen, tevékenysége és irányítása a szervezet által kialakított belső szabályok mentén történjék.

A fenti alapelveket megjeleníthetjük az első fejezetben, az általános, alapvető rendelkezések közt. De tartsuk szem előtt, hogy az alapvetés önmagában nem elég, az alapszabály egésze meg kell, hogy feleljen a megjelölt alapelveknek.

A szakszervezet célját a mellékelt iratmintában írtaktól eltérően is meg lehet fogalmazni, arra viszont mindenképp ügyelni kell, hogy a szakszervezet elsődleges célja a munkavállalók (a szakszervezet tagjai) munkaviszonnyal kapcsolatos érdekeinek

előmozdítása és megvédése legyen. Ez összhangban áll a Munka Törvénykönyvében foglalt szabályokkal is. Emellett még olyan célok tűzhetők ki, amelyek elsősorban a munkavállalói érdekképviselési, érdekvédelmi és érdekérvényesítési tevékenységgel függenek össze. Megfogalmazható az általános rendelkezések közt a szakszervezet feladatköre, tevékenysége is (munkakörülményekkel, munkavédelemmel, bérezéssel összefüggő érdekképviselés, kollektív tárgyalások folytatása, kollektív szerződés megkötése, munkáltatással összefüggő jogszabályok betartásának ellenőrzése, a munkavállalók szociális, kulturális, gazdasági érdekeinek védelme stb.).

Egyesület minden olyan tevékenység végzése céljából alapítható, amely összhangban áll az alkotmánnyal, és amelyet törvény nem tilt. Amint a fentiekben is utaltunk rá, az egyesülési jog gyakorlása nem korlátlan, és e korlátozás elsősorban a szervezet céljának meghatározásában jelentkezik:

- a szervezetek tevékenysége nem irányulhat a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására, illetőleg kizárólagos birtoklására;
- az egyesülési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt és bűncselekmény elkövetésére való felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével;
- egyesület elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység végzése céljából nem alapítható;
- szintén tilos az egyesülési jog alapján fegyveres szervezetet létrehozni.

Mindebből az is következik, hogy egyesület minden olyan cél érdekében, illetve tevékenység végzésére alapítható, amelyet törvény nem tilt - ilyen cél a munkavállalói érdekvédelem ellátása is.

Ugyan a gazdasági-vállalkozási tevékenység nem lehet elsődleges cél, a szakszervezet céljainak megvalósítása érdekében, kiegészítő jelleggel folytathat gazdasági tevékenységet. E tekintetben gazdasági-vállalkozási tevékenységnek minősül a jövedelem- és vagyonszerzésre irányuló vagy azt eredményező gazdasági tevékenység. Hogy az elsődleges és másodlagos cél közt hol húzódik a határvonal, a bíróság mérlegeléssel dönti el. Ha az alapszabály azt sugallja, hogy a szakszervezet elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység végzésére alakult, és vagyona elsősorban gazdasági tevékenység eredménye, nem pedig tagdíjból, adományokból, felajánlásokból tevődik össze, a szakszervezet nem vehető nyilvántartásba.

Tagsági viszony

Az alapszabálynak meg kell határozni, kik lehetnek a szakszervezet tagjai, hogyan keletkezik a tagsági viszony, a szakszervezet mely szerve jogosult a tag felvételére, miként szűnhet meg a tagsági viszony, illetve milyen jogaik, kötelezettségeik vannak a tagoknak.

Az egyesülési jogot nem csak magánszemélyek, hanem jogi személyek, valamint ezek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei is gyakorolhatják (így hozhatók létre szakszervezeti szövetségek is). A szakszervezet nyilvántartott tagsággal kell, hogy rendelkezzen.

A szakszervezetbe való belépés kizárólag önkéntes lehet. Nem rendelkezhet úgy az alapszabály, hogy a munkáltató, telephely, részleg valamennyi munkavállalójának kötelezően be kell lépnie a szakszervezetbe. Ugyanígy a kilépés is önkéntes: a tag saját elhatározásából megválhat a szakszervezettől, a kilépést nem lehet testületi határozattól függővé tenni. A tag kilépési szándéka bejelentésével bármikor megszüntetheti tagsági viszonyát.

A kialakult bírósági gyakorlat szerint az alapszabály szabadon állapíthatja meg a taggá válás kritériumait. Meghatározható, mely munkáltatók munkavállalói léphetnek be, vagy milyen területen, ágazatban dolgozók lehetnek a szakszervezet tagjai. A taggá válás nem lehet automatikus, meg kell határozni, hogy a szakszervezet mely szerve (elnökség, taggyűlés)

vagy szervezeti egysége (csoport, alapszervezet) jogosult a tagfelvételre. Ugyanígy nem is szűnhet meg automatikusan a tagsági viszony, kivéve olyan objektív okokat, mint a tag halála vagy a szakszervezet megszűnése. Nem rendelkezhet úgy az alapszabály, hogy a tagdíjfizetés elmulasztásával a tagsági viszony megszűnik. Ha ezt akarjuk szabályozni, arról is rendelkezni kell, hány havi tagdíjmaradás vezethet a tagsági viszony megszűnéséhez, és szabályozni kell, hogy a szakszervezet melyik szerve és milyen határidő tűzésével szólítja fel a tagot a tagdíjhátralék rendezésére. Ha ez nem vezet eredményre, csak határozattal lehet a tagot kizárni vagy a tagnyilvántartásból törölni, ehhez szabályozni kell ennek eljárását is (melyik szerv hatáskörébe tartozik, milyen határidőkkel stb.).

Ha a kizárást akár a fentiek miatt, akár egyéb esetekben lehetővé akarja tenni az alapszabály, meg kell határozni, milyen feltételekkel zárható ki a tag, milyen magatartást kell tanúsítania, aminek ez lehet a következménye (pl. szándékosan az alapszabállyal ellentétes magatartást tanúsít, vagy bűncselekményt követ el). Azt is szabályozni kell, melyik szerv zárhatja ki, és szabályozni kell ennek az eljárását is.

A bíróságok azt is elvárják, hogy a tag a kizárásáról szóló vagy egyéb, tagsági viszonyát érintő testületi határozatok ellen jogorvoslattal élhessen. Emiatt érdemes kidolgozni a jogorvoslati mechanizmust is: meg kell határozni, a tagok hány napon belül és melyik szakszervezeti szervnél élhetnek jogorvoslattal (panasz, fellebbezés, észrevétel), és azt melyik szerv bírálhatja el.

A tagok jogai, kötelezettségei

A tagok jogairól, kötelezettségeiről a törvény csak minimálisan rendelkezik. Eszerint a tag

- részt vehet a szakszervezet tevékenységében, rendezvényein,
- választhat és választható a szakszervezet szerveibe, és
- köteles eleget tenni az alapszabályban meghatározott kötelességeinek,
- nem veszélyeztetheti az egyesület céljának megvalósítását.

Jó, ha ezeket szó szerint idézzük. Ezeken kívül más egyéb jog vagy kötelezettség is szabadon meghatározható.

A törvény szerint az alapszabály különleges jogállás tagokról (pártoló tag, tiszteletbeli tag) is rendelkezhet. A pártoló tag az egyesület tevékenységében csak vagyoni hozzájárulással vesz részt, a tiszteletbeli tagot pedig az egyesület tagjai választják meg e tagságra. A különleges jogállású tagok azonban az egyesület szerveiben nem választhatnak, és az egyesületi szervek döntéshozatalában csak tanácskozási joggal vehetnek részt.

Megítélésünk szerint nem sérti a tagegyenlőség elvét, ha eltérő mértékű tagdíjat kell a tagoknak fizetniük, ennek megfelelően az a leggyakoribb, hogy a munkabér bizonyos százalékában határozzák meg a tagdíj mértékét. Tilos viszont a tagdíjfizetés mértéke alapján eltérő szavazati jogot biztosítani az egyes tagoknak.

A törvény a tagok jogairól, kötelezettségeiről szóló részben rendelkezik arról is, hogy a tagok bíróság előtt megtámadhatják a szakszervezet szerveinek bármely törvénysértő határozatát. Erre a tudomásszerzéstől számítva 30 nap áll rendelkezésükre. A határozat megtámadása nem gátolja a határozat végrehajtását, de indokolt esetben a bíróság a végrehajtást felfüggesztheti.

Ma már lehetséges a távollevőkkel tartott ülés is, legalábbis ami a szervezet legfőbb szervét illeti. Ez esetben az ülés személyes részvétellel elektronikus úton is lefolytatható, ha a legfőbb szerv tagjainak személyazonossága az igénybe vett elektronikus úton megfelelően igazolható, dokumentálható, és ennek lehetőségét és módját az alapszabály rögzíti. A szervezet más testületeinél a személyes részvétel kötelező.

A szakszervezet felépítése és szervei²

Ahogy a fentiekben is olvasható, a törvény megköveteli az alapszabálytól a szakszervezet szervezetének szabályozását is. Egyrészt meg kell határozni, milyen szervezeti egységei vannak vagy lehetnek a szakszervezetnek, másrészt, hogy milyen szervek működnek a szakszervezetben belül.

A szakszervezet ügydöntő, ügyintéző és képviseleti szerve által válik cselekvőképessé, ezen keresztül képes kifejezni „akaratát”, tud jogokat gyakorolni és kötelezettségeket vállalni. Emiatt a jogi személy létrehozásának feltétele, hogy a legfelsőbb szervet (a mellékelt iratmintában: taggyűlés), illetve az ügyintéző és képviseleti szervet (az iratmintában: elnökség) az alapszabály megjelölje.

AZ EGYESÜLET³ ALAPSZABÁLYA ÉS SZERVEI

A jogi személy a létesítő okiratának megfelelő jogi formát nyer.

A jogi személy létesítő okiratában a jogi személy létesítésére irányuló akarat kifejezésén túl meg kell határozni

- a) a jogi személy nevét;
- b) a jogi személy székhelyét;
- c) a jogi személy célját vagy fő tevékenységét;
- d) a jogi személyt létesítő személy vagy személyek nevét, valamint azok lakóhelyét vagy székhelyét;
- e) a jogi személy részére teljesítendő vagyoni hozzájárulásokat, azok értékét, továbbá a vagyon rendelkezésre bocsátásának módját és idejét; és
- f) a jogi személy első vezető tisztségviselőjét.

A jogi személy nevének olyan mértékben kell különböznie a korábban nyilvántartásba vett más jogi személy elnevezésétől, hogy azzal ne legyen összetéveszthető. Ha több jogi személy nyilvántartásba vételét kéri azonos vagy összetéveszthető név alatt, a név viselésének joga azt illeti meg, aki kérelmét elsőként nyújtotta be. A jogi személy neve nem kelthet a valósággal ellentétes látszatot. A jogi személy típusára vagy formájára vonatkozó elnevezést a jogi személy nevében fel kell tüntetni. A jogi személy nevében a jogi személy típusát, ha a név a jogi személy tevékenységét is tartalmazza, akkor a tevékenységet is magyar nyelven, a magyar helyesírás követelményeinek megfelelően kell feltüntetni. A jogi személy székhelye a jogi személy bejegyzett irodája, ahol a jogi személynek biztosítani kell a részére címzett jognyilatkozatok fogadását és a jogi személy jogszabályban meghatározott iratainak elérhetőségét. A székhellyel összefüggésben a bíróságok tulajdoni lap becsatolását kéri.

A jogi személy létesítő okiratának általános kötelező tartalmi elemein túl az **egyesület alapszabályában meg kell határozni**

² Az egyesülési szabadság és a szervezkedési jog védelméről szóló **87. számú ILO egyezmény** 3. cikkelye akként rendelkezik, hogy a munkavállalók és a munkáltatók szervezeteinek jogában áll alapszabályaik és szabályaik kidolgozása, képviselőik szabad megválasztása, szervezetük irányítása, illetve tevékenységük megszervezése, valamint programjaik megfogalmazása. Az állami hatóságok kötelesek tartózkodni minden beavatkozástól, ami ezt a jogot korlátozná, vagy annak törvényes gyakorlását gátolná. Az egyezményt a 2000. évi LII. törvény hirdette ki, melynek szabályait Magyarországon is 1958. június 6. napjától kell alkalmazni. Ennek tükrében feltehető, hogy az új Ptk. szabályainak a többségétől az eltérés megengedett, de érdemes a kommentárt forgatni.

³ A szakszervezetre az egyesületekre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

- a) a tag jogait és kötelezettségeit;
 - b) az egyesület szerveit és azok hatáskörét, továbbá a tagokra, a vezető tisztségviselőkre és a felügyelőbizottsági tagokra vonatkozó kizáró és összeférhetlenségi szabályokat;
 - c) a jogszabályt, az alapszabályt vagy az egyesületi határozatot sértő vagy az egyesület céljával összeegyezhetetlen tagi magatartás esetén alkalmazható jogkövetkezményeket és a taggal szembeni eljárás szabályait vagy mindezeknek a mellőzését;
 - d) a közgyűlés összehívásának és lebonyolításának, a közgyűlés helye meghatározásának, a közgyűlési meghívó tartalmának, a napirendnek, a közgyűlés tisztségviselőinek, a levezető elnöknek, a szavazatszámológó megválasztásának, a határozatképességnek, a szavazásnak, a jegyzőkönyvvezetésnek, valamint a határozatok kihirdetésének szabályait; és
 - e) a szavazati jog gyakorlásának feltételeit.
- Az alapszabályt az egyesület céljának figyelembevételével kell értelmezni.

Az egyesület döntéshozó szerve a **közgyűlés**. A tag jogosult a közgyűlésen részt venni, szavazati jogát gyakorolni, a közgyűlés rendjének megfelelően felszólalni, kérdéseket feltenni, javaslatokat és észrevételeket tenni. Ha az alapszabály küldöttgyűlés működését írja elő, meg kell határoznia a küldöttek választásának módját. A küldöttgyűlésre egyebekben a közgyűlés szabályait kell megfelelően alkalmazni. A közgyűlés évente legalább egy alkalommal ülésezik. A létesítő okirat ennél ritkább ülésezést előíró rendelkezése semmis. A közgyűlés nem nyilvános; azon a tagokon és az ügyvezetésen kívül a közgyűlés összehívására jogosult által meghívottak és az alapszabály vagy a közgyűlés határozata alapján tanácskozási joggal rendelkező személyek vehetnek részt.

A közgyűlés hatáskörébe tartozik:

- a) az alapszabály módosítása;
- b) az egyesület megszűnésének, egyesülésének és szétválásának elhatározása;
- c) a vezető tisztségviselő megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása;
- d) az éves költségvetés elfogadása;
- e) az éves beszámoló - ezen belül az ügyvezető szervnek az egyesület vagyoni helyzetéről szóló jelentésének - elfogadása;
- f) a vezető tisztségviselő feletti munkáltatói jogok gyakorlása, ha a vezető tisztségviselő az egyesülettel munkaviszonyban áll;
- g) az olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelyet az egyesület saját tagjával, vezető tisztségviselőjével, a felügyelőbizottság tagjával vagy ezek hozzátartozójával köt;
- h) a jelenlegi és korábbi egyesületi tagok, a vezető tisztségviselők és a felügyelőbizottsági tagok vagy más egyesületi szervek tagjai elleni kártérítési igények érvényesítéséről való döntés;
- i) a felügyelőbizottság tagjainak megválasztása, visszahívásuk és díjazásuk megállapítása;
- j) a választott könyvvizsgáló megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása; és
- k) a végelszámoló kijelölése.

A közgyűlési meghívó kézbesítésétől vagy közzétételétől számított, az alapszabályban meghatározott időn belül a tagok és az egyesület szervei a közgyűlést összehívó szervtől vagy személytől a napirend kiegészítését kérhetik, a kiegészítés indokolásával. A napirend kiegészítésének tárgyában a közgyűlést összehívó szerv vagy személy jogosult dönteni. Ha a napirend kiegészítése iránti kérelemről a közgyűlést összehívó szerv vagy személy nem dönt vagy azt elutasítja, a közgyűlés a napirend elfogadásáról szóló határozat meghozatalát megelőzően külön dönt a napirend kiegészítésének tárgyában.

Határozathozatal

Az egyesület alapszabályának módosításához a jelen lévő tagok háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges. Az egyesület céljának módosításához és az

egyesület megszűnéséről szóló közgyűlési döntéshez a szavazati joggal rendelkező tagok háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges.

Az egyesület **ügyvezetését** az egyesület ügyvezetője vagy az elnökség látja el. Az egyesület vezető tisztségviselői az ügyvezető vagy az elnökség tagjai. Az elnökség három tagból áll. Az elnökség az elnökét maga választja tagjai közül. Az elnökség tagjai kötelesek a közgyűlésen részt venni, a közgyűlésen az egyesülettel kapcsolatos kérdésekre válaszolni, az egyesület tevékenységéről és gazdasági helyzetéről beszámolni. Az elnökség határozatait a jelenlévők egyszerű szótöbbségével hozza. Az alapszabály ennél alacsonyabb határozathozatali arányt előíró rendelkezése semmis.

Ha az alapszabályban vagy a választás során a vezető tisztségviselői megbízás időtartamáról a tagok nem rendelkeznek, a vezető tisztségviselő megbízása két évre szól. Az öt évnél hosszabb időre szóló vezető tisztségviselői megbízás az öt évet meghaladó részében semmis. A vezető tisztségviselőket az egyesület tagjai közül kell választani, az alapszabály felhatalmazása alapján a vezető tisztségviselők legfeljebb egyharmada választható az egyesület tagjain kívüli személyekből.

Az ügyvezetés feladatai

- a) az egyesület napi ügyeinek vitele, az ügyvezetés hatáskörébe tartozó ügyekben a döntések meghozatala;
- b) a beszámolók előkészítése és azoknak a közgyűlés elé terjesztése;
- c) az éves költségvetés elkészítése és annak a közgyűlés elé terjesztése;
- d) az egyesületi vagyon kezelése, a vagyon felhasználására és befektetésére vonatkozó, a közgyűlés hatáskörébe nem tartozó döntések meghozatala és végrehajtása;
- e) az egyesület jogszabály és az alapszabály szerinti szervei megalakításának és a tisztségviselők megválasztásának előkészítése;
- f) a közgyűlés összehívása, a tagság és az egyesület szerveinek értesítése;
- g) az ügyvezető szerv által összehívott közgyűlés napirendi pontjainak meghatározása;
- h) részvétel a közgyűlésen és válaszadás az egyesülettel kapcsolatos kérdésekre;
- i) a tagság nyilvántartása;
- j) az egyesület határozatainak, szervezeti okiratainak és egyéb könyveinek vezetése;
- k) az egyesület működésével kapcsolatos iratok megőrzése;
- l) az egyesületet érintő megszűnési ok fennállásának mindenkori vizsgálata és annak bekövetkezte esetén az e törvényben előírt intézkedések megtétele; és
- m) az alapszabály felhatalmazása alapján a tag felvételéről való döntés.

Az ügyvezető szerv köteles a **közgyűlést összehívni** a szükséges intézkedések megtétele céljából, ha

- a) az egyesület vagyona az esedékes tartozásokat nem fedezi;
- b) az egyesület előreláthatólag nem lesz képes a tartozásokat esedékességkor teljesíteni; vagy
- c) az egyesület céljainak elérése veszélybe került. Az így összehívott közgyűlésen a tagok kötelesek az összehívásra okot adó körülmény megszüntetése érdekében intézkedést tenni vagy az egyesület megszüntetéséről dönteni.

Kötelező **felügyelőbizottságot** létrehozni, ha a tagok több mint fele nem természetes személy, vagy ha a tagság létszáma a száz főt meghaladja. A felügyelőbizottság feladata az egyesületi szervek, valamint a jogszabályok, az alapszabály és az egyesületi határozatok végrehajtásának, betartásának ellenőrzése.

A szakszervezet képviselete⁴

Az alapszabályban rendelkezni kell a szervezet képviseléről is. Ezt megtehetjük külön részben, vagy akár néhány mondatos megfogalmazással a tisztségviselők vagy a szakszervezeti szervek szabályozásánál.

Szokás szerint az ügyintéző szerv egy vagy több tagját ruházza fel az alapszabály a képviselet jogával. Azonban annak sincs akadálya, hogy olyan személyeket válasszanak képviselővé, akik az ügyintéző szervnek nem tagjai.

A képviselő a szakszervezet kiemelkedően fontos alakja. Jogokat szerez és kötelezettségeket vállal a szakszervezet nevében, képviseli bíróság, hatóság, más szervek előtti eljárásban. Jogosult a szervezet nevében eljárni, jognyilatkozatokat tenni, szerződést kötni.

A képviseleti jog lehet önálló és lehet együttes. Utóbbi esetben több személyt is fel kell ruházni a képviselet jogával, és e személyek csak együttesen jogosultak a képviseletre. Annak sincs akadálya, hogy főszabály szerint egy személy önállóan legyen jogosult a képviseletre, bizonyos ügyekben azonban egy másik, név vagy tisztség szerint meghatározható személlyel együttesen.

A munkáltatónál képviselettel rendelkező szakszervezet

A képviselet kérdéskörében szót kell ejteni arról a problémáról is, amely kizárólag a szakszervezeteket érinti, és megkerülhetetlen a szakszervezeti jogok gyakorlása szempontjából. Az Mt. alapján ugyanis csak az a szakszervezet tekinthető a munkáltatónál képviselettel rendelkező szakszervezetnek, amely alapszabálya szerint a munkáltatónál képviseletére jogosult szervet működtet, illetőleg képviseletére jogosult tisztségviselővel rendelkezik. Emiatt az alapszabályban azt is feltétlenül szabályozni kell, hogy az egyes, a különböző munkáltatóknál működtetett szervek vagy szervezeti egységek miképp jogosultak a szakszervezet képviseletére. Ha a szakszervezet képviseletét a munkáltatónál tisztségviselők látják el, szabályozni kell, milyen formában képviselhetik a szervezetet. Ennek részleteiről sem a kommentár, sem a bírói gyakorlat nem ad útmutatót. Természetesen a munkáltatók ennél sokkal szigorúbban értelmezik a jogszabályt. Egyes munkáltatók álláspontja szerint csak akkor kell a képviselettel rendelkező szakszervezetet megillető jogok gyakorlását biztosítani, ha az alapszabály név szerint sorolja fel mind a tisztségviselőket, mind a munkáltatókat, melyeknél képviselettel rendelkeznek. A tisztségviselők név szerinti felsorolása a bírósági gyakorlat szerint nem szükséges.

Ahhoz, hogy a szakszervezet a munkáltatónál képviselettel rendelkező szakszervezetnek minősüljön, nem feltétel, hogy a szerv, szervezeti egység egyben jogi személy is legyen.

A szakszervezet vagyona és gazdálkodása⁵

A törvény szerint az egyesület a vagyonával önállóan gazdálkodik, tartozásaiért saját vagyonával felel. A tagok kötelezettsége kizárólag a tagdíj befizetésére terjed ki, azon túl saját vagyonukkal a szakszervezet tartozásaiért nem felelnek.

A szakszervezet vagyona elsősorban a tagok által fizetett tagdíjából, jogi személyek és magánszemélyek felajánlásaiból, hozzájárulásaiból tevődik össze. Emellett – mint arról

⁴ lsd. a 2013. évi V. tv. (új Ptk.) eltérő szabályai. A szabályok a szakszervezet vonatkozásában feltehetően diszpozitívak.

⁵ Kötelező felügyelőbizottságot létrehozni, ha a tagok több mint fele nem természetes személy, vagy ha a tagság létszáma a száz főt meghaladja. A felügyelőbizottság feladata az egyesületi szervek, valamint a jogszabályok, az alapszabály és az egyesületi határozatok végrehajtásának, betartásának ellenőrzése. (új Ptk.3:82.§)

korábban, a célokról szóló részben is szót ejtettünk – gazdasági-vállalkozási tevékenységet is folytathat a szervezet, hogy a célja megvalósításához szükséges gazdasági feltételeket biztosítsa.

A nyilvántartásba vételi eljárás során a bíróság azt is vizsgálja, hogy a bejegyzendő szakszervezet rendelkezik-e legalább a működéséhez szükséges minimális vagyonnal. Ez nem jelenti azt, hogy a szervezetnek már az alakuláskor tényleges vagyona kell, hogy legyen. Azonban az alapszabályból ki kell derülnie, mi lesz a működés anyagi forrása, milyen mértékű a tagok által fizetendő tagdíj, miként kell ezt a tagoknak befizetniük. Ha az alapszabály nem tesz említést a vagyoni feltételek biztosításáról, a vagyon forrásairól - így legalább a tagdíj fizetéséről -, a bíróság a nyilvántartásba vételt megtagadja.⁶

A tagdíj összege szokásosan meghatározható összegszerűen, illetve a tagok munkabérének bizonyos százalékában is.

A szakszervezeti tagdíj befizethető a szakszervezetnek közvetlenül, de a munkáltató is levonhatja a tag béréből⁷. A munkáltató a szakszervezeti tagdíjat a munkabérből csak a munkavállaló írásbeli kérelmére vonhatja le. Ha azonban a munkavállaló kéri, köteles levonni, és a kérelemben meghatározott összeget a szakszervezetnek átutalni. A munkáltató mindaddig köteles levonni a tagdíjat, amíg a munkavállaló nem vonja vissza nyilatkozatát, vagy a munkaviszony meg nem szűnik.

Az alapszabály meghatározhatja a szakszervezet bankszámlájáról való rendelkezés szabályait is. Mivel ez nem kötelező része az alapszabálynak, a bíróság nem tagadhatja meg a nyilvántartásba vételt arra hivatkozva, hogy a bankszámla feletti rendelkezés szabályai hiányoznak.

Ha az alapszabályban mégis szó esik erről, a következőkre kell ügyelni a bírói gyakorlat szerint. A bankszámla feletti rendelkezés a képviseleti joghoz igazodik: ha úgy döntünk, két tisztségviselőt ruházunk fel a bankszámla feletti rendelkezés jogával, rendeznünk kell azt is, hogy képviseleti joguk egyébként mire terjed ki, és a képviselet módja önálló-e vagy együttes.

Az új Ptk. szabályai alapján az egyesület jogutód nélküli megszűnése esetén a hitelezők követeléseinek kiegyenlítése után fennmaradó vagyont az alapszabályban meghatározott - ennek hiányában a nyilvántartó bíróság által kijelölt -, az egyesület céljával megegyező vagy hasonló cél megvalósítására létrejött közhasznú szervezetnek kell átadni. A fennmaradó vagyon sorsáról a nyilvántartó bíróság a törlést kimondó határozatában rendelkezik, a vagyónáruházas teljesítésére szükség esetén ügygondnokot rendel ki. A vagyon feletti rendelkezési jog az egyesület törlésével száll át az új jogosultra.

Vegyes és záró rendelkezések

A záró rendelkezések közt szerepelhetnek a szakszervezet megszűnésének módjai.

A szakszervezet megszűnik, ha

- a legfőbb szerv döntése alapján átalakul,
 - a legfőbb szerve a feloszlásról határoz,
 - a bíróság feloszlátja,
 - a törvényességi ellenőrzési eljárás eredményeképpen a bíróság megszünteti vagy megállapítja megszűnését,
 - a fizetésképtelensége miatt indult eljárásban a bíróság megszünteti,
- és az egyesületet a nyilvántartásból törlik.

⁶ A bírósági gyakorlat nem egyértelmű e tekintetben.

⁷ Az 1991. évi XXIX. tv. alapján az Mt. hatálya alatt

A szakszervezet feloszlik, ha a tagok - a legfőbb szerv által - úgy döntenek, a szakszervezet befejezi tevékenységét. A feloszlásról nem lehet dönteni, ha az egyesülettel szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt vagy az egyesület fizetéseképtelenségét a bíróság megállapította.

Az egyesülésnél egy másik szervezettel való összeolvadásról van szó, amelynek során mindkét szerv megszűnik, és jogutódlással, egy szervezatként működnek tovább. Egyesület azonban csak egyesülettel egyesülhet és csak egyesületekre válhat szét.

Jegyzőkönyv

A szakszervezet nyilvántartásba vételekor a bíróságnak meg kell győződnie arról, hogy az alapítás törvénybe foglalt feltételei megvalósultak. Ezt a jegyzőkönyv és az alapító tagok részvételi ívének tanulmányozásával teszi meg.

A jegyzőkönyv elkészítéséhez szükséges tudnivalók nem csak a szakszervezet megalakításánál, de a későbbi működés során is hasznosak lehetnek. Nincs előírás a formára és tartalomra vonatkozólag, de célszerű feltüntetni, hogy amit a kezünkben tartunk, az egy jegyzőkönyv, rá kell írni, milyen alkalomból, hol és mikor készült, illetve hogy kik vesznek részt az ülésen (név szerinti felsorolással vagy a mellékelt részvételi ívre utalással).

Ha nem alapító tagok is jelen vannak az alakuláskor, nevük akár a jegyzőkönyvben is feltüntethető, főképp, ha ők töltik be a levezető elnök vagy a jegyzőkönyvvezető szerepét. A jegyzőkönyvek zömében eztán következik a napirend feltüntetése, majd az alakuló ülésen történtek leírása. A napirendre a levezető elnök tesz javaslatot, de természetesen a többiek is tehetnek javaslatokat új napirendi pontok felvételére.

Az alakuló ülés első lépéseként „személyi kérdésekről” ajánlott dönteni. Azaz meg kell választani az ülés levezető elnökét, jegyzőkönyvvezetőjét és két jegyzőkönyv-hitelesítőt. Ekkor, vagy a szavazás megkezdése előtt kell megválasztani a szavazatszámállókat is. A szavazatszámállók maguk közül elnököt is választhatnak, aki kihirdeti a szavazás eredményét. A választás praktikusán úgy zajlik, hogy az ülés összehívója javaslatot tesz arra, kik legyenek az alakuló ülésen szerepet vállaló személyek. Ha ők hozzájárulnak a jelöléshez, a résztvevők szavaznak elfogadásukról. A megválasztás tényét a jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

A levezető elnök feladata, hogy gondoskodjon az ülés zavartalan menetéről, és levezényelje az alakuló ülést. Elsőként közli a jelenlévőkkel a napirendet, akik ezt változatlan formában elfogadják, vagy újabb napirendi pontokkal egészítik ki. A levezető elnök bocsátja szavazásra a határozati javaslatokat és állapítja meg a határozatképességet, a szavazások eredményességét. Ha nem kerül sor titkos szavazásra, akár szavazatszámállókat sem kell választani, a levezető elnök is alkalmas e feladatra.

Az alakuló ülésen formális határozatokat kell hozni. A jegyzőkönyvben rögzíteni lehet a felszólalók személyét, a javaslatokat és indítványokat. Természetesen, ha az indítvány egyébként is határozat meghozatalára vonatkozik, ennek tényét feltétlenül rögzíteni kell. A jegyzőkönyvnek nem kell túl részletesnek lennie, de az alakuláskor arra ügyelni kell, hogy a bíróság által megkívánt kifejezések szerepeljenek benne.

Nyílt szavazásnál egyszerű a dolgunk: a levezető elnök szavazásra bocsátja a javaslatot, majd felteszi azt a kérdést, hogy ki szavaz igennel, ki nemmel, és ki tartózkodik, a jelenlévők pedig kézfeltartással vagy szavazólapok feltartásával szavaznak. Ha a szavazás titkos, készíthetünk előre szavazócedulát a jelöltek nevével, vagy legyen kéznél néhány üres papírlap és íróeszköz. Amire feltétlenül figyelni kell viszont: a határozatképességnél megállapított létszám és a leadott szavazatok száma egyezzen meg!

Határozatok meghozatala

Az egyesülési jogról szóló törvény három lépést kíván meg a szervezet létrejöttéhez, és

ezeknek a törvény által előírt sorrendben kell követniük egymást az alakuló ülésen. Elsőként tehát ki kell mondani a szakszervezet megalakítását, majd el kell fogadni az alapszabályát, és (az alapszabály szerinti módon) meg kell választani ügyintéző és képviseleti szerveit.

1. Nem elég azt a határozatot meghozni és a jegyzőkönyvben rögzíteni, hogy a jelenlevők „elhatározták szakszervezet alakítását”, „kinyilvánították szakszervezet létrehozására irányuló szándékukat”. A határozatban annak kell szerepelnie, hogy az alapító tagok „kimondták a szakszervezet megalakítását”. A határozatok tehát tükrözzék a törvény szóhasználatát.

2. Ezt követi az alapszabály elfogadása. Egyes vélemények szerint nem elegendő, ha csak annyit írunk, hogy „az alapító tagok elfogadták a mellékelt alapszabályt”, azt ugyanis pontonként meg kell vitatni, még akkor is, ha előzetesen rendelkezésre állt az alapszabály-tervezet. Nem szükséges vitát nyitni lényegtelen kérdésekről, de életszerű, ha a jelenlevők alternatívát ajánlanak a szakszervezet nevére, székhelyére, a szervezeti felépítésre, a tagsági feltételekre, a tagdíj összegére. Ha részletes jegyzőkönyvet készítünk, valamennyi javaslatot feltüntethetjük, akár a javaslattevő nevével együtt. Ezek után kerül sor a határozathozatalra. Az egyes pontokról dönthetnek az alapítók külön-külön is, és aztán egyben, az alapszabály egységes szövegét is el kell fogadni. Nem elég, ha az alapszabály-tervezetet csak ismertetik a tagokkal, annak elfogadásáról a tagoknak feltétlenül dönteniük kell. A jegyzőkönyvben a javaslatokat és a hozott határozatokat választékosan és lényegretörően szövegezzük meg!

3. Az alapszabály elfogadása után meg kell választani a szakszervezet ügyintéző és képviseleti szerveit, képviselőit. Ajánlott minél egyszerűbb szervezeti struktúrát létrehozni, lehetőleg olyat, ami egyben a szakszervezet várható igényeit is kielégíti. Nagyon fontos, hogy az alakuló ülésen az ügyintéző és képviseleti szervek valamennyi tagját meg kell választani. Így ha az alapszabály három tagú elnökséget ír elő, nem elegendő, ha csak két elnökségi tagot választunk. Arra is ügyelni kell, hogy a tisztségviselők megválasztása az alapszabály szerinti módon, az ott előírt nyílt vagy titkos szavazással történjék.

A választás általában úgy zajlik, hogy a levezető elnök kezdeményezésére az alapító tagok javaslatot tesznek a jelöltek személyére. Ha ők elfogadják jelölésüket, egyenként nyilatkoznak arról, hogy választhatók a tisztségre (az ügyvezető és képviseleti szervek tagjaival szemben támasztott követelményekről ld. az elfogadó nyilatkozatokról szóló részt). Ezt követi maga a szavazás. Ha személyi kérdésekben az alapszabály szerint kötelező a titkos szavazás, már az alakuló ülésen is kizárólag titkosan lehet a tisztségviselőket megválasztani.

A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni a megválasztott tisztségviselők nevét, lakcímét és a szavazati arányokat.

Az ügyintéző és képviseleti szerv tagjait akkor is meg kell választani, ha a későbbiek során nem a legfelsőbb, hanem egy közbülső szerv választja a vezetőséget.

Ha az alapszabály a legfelsőbb szerv hatáskörévé teszi a szakszervezeti szövetségekhez csatlakozásról való döntést, az alapítók már az alakuláskor határozhatnak valamely szakszervezeti szövetséghez való csatlakozásról, hiszen a szakszervezet alapításakor a legfőbb szerv jogait az alakuló ülés gyakorolja. Így a nyilvántartásba vételt követően be is nyújtható a tagfelvételi kérelem, a jegyzőkönyv pedig tanúsítja, hogy határozat született a csatlakozási szándékról.

A jegyzőkönyvvezető mindeközben mindent feljegyez, aminek a jegyzőkönyvben szerepelnie kell. Írhat kézzel vagy géppel, lappal, utóbbi esetben jó, ha nyomtató is van a közelben, bár annak sincs akadálya, hogy a jegyzőkönyv az ülés után készüljön el, a lényeg az aláírásokon van. Nem kell feltétlenül minden hozzászólást tartalmaznia, elegendő, ha kizárólag a lényeges dolgok szerepelnek benne, azaz a határozati javaslatok, szavazati arányok, végül maga az elfogadott határozat.

Az ülés végén a jegyzőkönyvet alá kell írnia a levezető elnöknek, a jegyzőkönyvvezetőnek és két jegyzőkönyv-hitelesítőnek. Utóbbiak tanúsítják, hogy a jegyzőkönyv valóban az ülésen lezajlott eseményeket tükrözi, és az alakuló ülés a leírtaknak megfelelően folyt le. A szavazatszámológó aláírására nincs szükség, a jegyzőkönyvvezető és a

két hitelesítő aláírása névvel, laccímmel ellátva elegendő.

Készíthetünk több eredeti példányt is a jegyzőkönyvből, hogy később rendelkezésre álljon, és persze a bíróságra is legalább egy eredeti példányt adjunk be.

Jelenléti ív

Az alakulás első feltétele, hogy legalább tíz embert kell egy helyre, egy időben összehívni, akiknek mint alapító tagoknak ki kell mondaniuk a szakszervezet megalakítását. Ha tíznél kevesebben gyűlnek össze, az alakulás már nem jöhet létre. Az sem jó azonban, ha túl sok alapító tag van jelen. Ha ugyanis a bíróság hiánypótlásra visszaadja a kérelmet, azzal, hogy az alapszabályt módosítani kell, csak ugyanaz az alapítói kör tehet eleget a végzésben foglaltaknak. Más a helyzet akkor, ha a bíróság az alakuló ülés egészét szabálytalannak, érvénytelennek nyilvánítja, a második alakuló ülésre összehívott alapítói kör eltérhet az eredetitől.

Az alakuló ülés jelenléti ívét csatolni kell a nyilvántartásba vételi kérelemhez. Az íven szerepelnie kell az alapítók nevének, laccímének és aláírásának.

Felmerülhet a kérdés, mi történik, ha a jelenlévők közül valaki (vagy valakik) nemmel szavaz(nak) a határozatok meghozatalakor. A törvényi rendelkezésből az következik, hogy alapító tagok csak azok lehetnek, akik a határozatok meghozatalakor igennel szavaznak, azaz a szakszervezet megalakítását kimondják, és az alapszabályt elfogadják. Aki nemmel szavaz, nem lehet alapító tag, ebből következően nem választható tisztségviselővé sem. Azt javasoljuk, csak olyan emberek vegyenek részt az alakuló ülésen, akik mind a szakszervezet-alakítás ötletét, mind az alapszabály elfogadását és a tisztségviselők személyét egyhangúlag támogatják.

Fentiekből, illetve a demokratikus és önkormányzati elven való működés követelményéből az is következik, hogy az alakuló ülésen megválasztott ügyintéző és képviseleti szervek tagjai is csak az alapítók közül kerülhetnek ki. Szakszervezeti tisztségviselő ugyanis csak szakszervezeti tag lehet. Nem lehet alapító tag, aki nem vesz részt az alakuló ülésen, így az alakuláskor nem választható tisztségviselővé sem a távolmaradó személy.

A jelenléti ív elkészítéséhez elegendő egy papírlap, amire a szükséges adatokat feljegyezzük. Írjuk rá, hol, mikor és milyen alkalomból készült. Szerepeljen rajta a szakszervezet neve, az alakuló ülés ténye, időpontja, és azt is tüntessük fel, hogy a nevezett személyek a szakszervezet alapító tagjai.

A jelenléti ívet csak az alapító tagoknak kell aláírniuk. Ha más is részt vesz az alakuló ülésen (szakszervezeti szövetség képviselője, szakértő, jogász stb.), nem kell szerepelniük a jelenléti íven. Ha mégis ragaszkodnak hozzá, azt is fel kell tüntetni, hogy az illető nem alapító tag.

Ha előre elkészítjük a jelenléti ívet, és ráírjuk a reménybeli alapító tagok névsorát, húzzuk ki a névsorból annak a nevét, aki nem jött el, vagy nemmel szavazott a határozathozatalakor.

Székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat másolata

A nyilvántartásba vételi kérelemhez csatolni kell a székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat másolatát.

A szakszervezet bérlet vagy szívésségi használat jogcímén lehet jogosult a székhelyet használni. Legalábbis kezdetben, hisz később, a jogi személyiség elnyerése és kellő vagyon megszerzése után akár tulajdonosa is lehet az ingatlannak. Egyelőre azonban más módot kell

keresni.

A székhely lehet – elsősorban persze munkahelyi szakszervezet esetén - a munkáltató székhelye. Ez akár gesztusként is értékelhető a munkáltató részéről, igaz, nem gyakori, hogy a munkaadó beleegyezését adja. E megoldás azért sem kedvelt a szakszervezetek körében, mert attól félnek, a székhelyre, azaz a munkáltató címére érkező küldemények nem érnek célba. Ha a munkáltató nem járul hozzá a székhely használatához, ez nem törvénysértő, intézkedése ellen sem az alapító tagok, sem a megalakuló szakszervezet nem léphet fel.

Ha az új szakszervezet egy szakszervezeti konföderációhoz kíván csatlakozni, vagy a szövetség eleve segédkezik az alakulásnál, járható út, ha a szövetség, vagy egy másik szakszervezet székhelye lesz az újonnan alakuló szakszervezet székhelye is. Természetesen ehhez is hozzájárulás szükséges.

Megoldás lehet (nem túl elegáns megoldás ugyan, de a legegyszerűbb), ha valamely tisztségviselő vagy a képviselő lakhelyét választjuk székhelyül.

Bármelyiket válasszuk is, mérlegelnünk kell, mennyire hosszú távú együttműködés ígérkezik a másik szakszervezettel, szövetséggel vagy épp a tisztségviselővel. Egy esetleges megromló kapcsolat esetén ugyanis a székhelyet célszerű módosítani, amihez a szakszervezet alapszabályát is módosítani kell.

Bár ajánlott, hogy a székhely egybeessen a szakszervezet működésének, központi ügyvitelének helyével, nem kell feltétlenül ott működtetni a szakszervezetet, vagy akár csak ügyintéző szerveit. Szerencsésebb, ha a székhely egybeesik legalább a központi munkaszervezet címével, de ez nem feltétlenül szükséges. Számos szakszervezet „működik” valamely tisztségviselője lakásában, és több szervezet is bejelenthető ugyanarra a címre.

A jogszabály másolatot kér az okiratból, de nincs akadálya, hogy több eredeti példányt készítsünk, így eredeti példány is benyújtható a bíróságra.

Hogy a székhelymegjelölés megfelel-e, a bíróság a becsatolt okirati bizonyítékok alapján állapítja meg. A mögöttes jogviszony részletes vizsgálatára csak kifejezett kétség vagy ellentmondásosság esetén terjedhet ki az eljárás.

Tisztségviselők elfogadó nyilatkozata

Az alakuló ülésen választott tisztségviselőknek, vagyis az ügyintéző és képviseleti szervek tagjainak nyilatkozatot kell tenniük, amelyből ki kell derülnie annak, hogy a tisztségviselők megfelelnek a törvényi feltételeknek. Egyrészt nyilatkozniuk kell arról, hogy magyar állampolgárok, vagy letelepedési, bevándorlási vagy tartózkodási engedéllyel rendelkező nem magyar állampolgárok. Másrészt arról, hogy közügyek gyakorlásától nincsenek eltiltva. Az a személy, aki nem felel meg ezeknek a kritériumoknak, nem lehet a szakszervezet ügyintéző és képviseleti szerveinek tagja.

Az alakuló ülésen megválasztott tisztségviselő kizárólag alapító tag legyen. Olyan személyt ne válasszunk az ügyintéző és képviseleti szerv tagjává, aki nem vett részt az alakuló ülésen.

Nyilvántartásba vételi kérelem

A szakszervezet a nyilvántartásba vétellel jön létre. Pontosabban akkor, ha a nyilvántartásba vételről rendelkező határozat jogerőre emelkedik. A nyilvántartásba vétel nemperes eljárás keretében zajlik. A kérelmet a szakszervezet képviseletére jogosult személy köteles benyújtani a bíróságnál. Az ügyben a szakszervezet székhelye szerint illetékes törvényszék jár el.

A kérelmet formanyomtatványon kell benyújtani, amit értelemszerűen kell kitölteni. A 11/2012. KIM. rendelet szerinti nyomtatványt kell használni. A rendelethez kapcsolódó

magyarázatot érdemes elolvasni (lsd. melléklet)

A bírósági eljárás

Mindenekelőtt le kell szögezni, hogy a nyilvántartásba vételi eljárás során a siker nem garantált. A joggyakorlat ugyanis még az egyes bíróságokon belül sem egységes, így könnyen előfordulhat, hogy ugyanazok a dokumentumok az egyik bírónak vagy bíróságnak tökéletesen megfelelnek, eleget tesznek valamennyi kimondott vagy kimondatlan előírásnak, míg egy másik bíró vagy bíróság több oldalas, hiánypótlásra kötelező végzéssel jutalmazza próbálkozásainkat – akár többször is. Különösen igaz ez az új Ptk. hatálybalépésétől kezdve. Azt ugyanis a kommentár sem tudja egyértelműen megállapítani, hogy mely szabályoktól lehet eltérni.

Azonban van néhány (egyébként gyakran előforduló) hiba, ha ezeket nem követjük el, jó eséllyel elkerülhetjük a hiánypótlást.

Rögtön az elnevezés megválasztásánál körültekintőnek kell lennünk. Nem csak az azonos, hanem a hasonló, összetéveszthető név is kizáró ok lehet a nyilvántartásba vételnél.

A székhellyel kapcsolatban is számíthatunk nehézségekre. Előfordulhat (szerencsére csak ritkán), hogy a hiánypótlásban a bíróság tulajdoni lap becsatolását kéri. Sajnos az utánajárást és a másolat illetékét ez esetben nem úszhatjuk meg; ha a hiánypótlás teljesítése során nem csatoljuk a tulajdoni lap másolatát, elutasítják a kérelmet.

Kifejezett előírás ugyan nincs rá, mégis elvárja a bíróság, hogy a becsatolt alapszabályt a szakszervezet megválasztott képviselője aláírja. (Megj.: emiatt az iratmintát is úgy készítettük el, hogy annak utolsó oldalán feltüntettük az aláírás helyét). Ha még biztosabbra akarunk menni, írassuk alá két tanúval is.

Ha a hiánypótlás nem kerülhető el, és a bíróság felszólít az alapszabály korrigálására, megváltoztatására, az alapszabályra keltezésésként az újonnan összehívott alakuló ülés időpontját írjuk. Nem tisztázott ugyanakkor, hogy ezek után mi számít az alapszabály keltének. Ha a tisztségviselők védelméből indulunk ki, a szabályszerűen megválasztott tisztségviselő a választástól (itt: a megalakulástól) kezdve védelemben részesül. Ha nincs megismételt alakuló ülés, a probléma nem merül fel. Ám ha van, akár csak azért, mert egyetlen szót át kell fogalmazni az alapszabályban, a bíróság a nyilvántartásba vételt elrendelő végzésen és a kivonaton is a második, a megismételt alakuló ülés időpontját tünteti fel. Ez problémát jelenthet akkor, ha a két időpont közt a tisztségviselő máris védelemre szorul, hisz utána esetlegesen azt is bizonyítani kell, hogy szabályszerűen választották meg.

A nyilvántartásba vételi kérelmet teljes bizonyító erejű magánokirat formájában kell kitölteni és benyújtani. Ez lehetséges úgy is, hogy a képviselő saját kézzel kitölti a formanyomtatványt, majd aláírja. Biztos ami biztos, ekkor is írassuk alá két tanúval, hogy azok igazolják az aláírás valódiságát. Ha a tanúk aláírása (neve, lakcíme) nem hiányzik, e formai hiba miatt már nem lehet hiánypótlásra utasítani.

A tapasztalatok szerint nem teljesen egyértelmű az alapítóknak, melyik bírósághoz kell fordulni a „bejegyzés” végett. Nem véletlen a szóhasználat, és az idézőjelnek is fontos szerepe van. A szakszervezetet ugyanis nem bejegyzik, hanem nyilvántartásba veszik. Valószínűleg ebből a helytelen szóhasználatból is adódik az a félreértés, hogy a cégbíróság foglalkozik a szakszervezetekkel. Ez a leggyakoribb tévedés, de hallottunk már olyan tévhitről is, miszerint a közjegyzők vezetnek nyilvántartást a szakszervezetekről, illetve a munkaügyi bíróság veszi nyilvántartásba a szakszervezetet. Az alakulás után a székhely szerint illetékes törvényszékhez kell fordulni a nyilvántartásba vételi kérelemmel. A későbbiekben szintén ezeket kell megkeresni, ha például kivonatra, dokumentum-másolatra van szükség.

A bíróság nemperes eljárásban foglalkozik a nyilvántartásba vétellel. A kérelem beérkezésétől számítva 60 nap áll rendelkezésére, hogy nyilvántartásba vegye a szervezetet, ha ezt nem tenné meg 60 napon belül, a bíróság elnöke felhívja a bírót (bíróági titkárt), hogy soron kívül, nyolc napon belül tegye meg a szükséges intézkedéseket a kérelem elbírálása érdekében.

Ha a kérelem, vagy a csatolt iratok nem felelnek meg a jogszabályi előírásoknak (illetve a bírósági gyakorlatban kialakult írott és íratlan szabályoknak), netán hiányosak, a bíróság visszaadja az ügyet hiánypótlásra. Erről legfeljebb a beérkezéstől számított 30 napon belül dönteni kell. A hiánypótlásra megfelelő, legfeljebb 45 napos határidőt kell biztosítani, amely kérelemre, indokolt esetben, legfeljebb a kérelemben megjelölt időtartamig meghosszabbítható.

A hiánypótlási procedúra megszakítja az eljárási határidőt. A végzés meghozatalától a hiánypótlás teljesítéséig eltelt idő nem számít bele a fent említett 60 napba. A hiányok pótlására kapott 30-45 napot a következőképp számoljuk: a végzést postai úton kézbesítik, a levél átvételének napja a határidőbe nem számít bele, a határidő másnap kezdődik. A napok naptári napok, nem munkanapok. A határidő az utolsó napon jár le. Ha hétvégére vagy munkaszüneti napra esik, akkor a következő munkanapon még teljesíthető a hiányok pótlása (vagyis akár éjfélig postára adható). Persze nem ajánlatos az utolsó napig várni, így nem lehet vita tárgya, betartottuk-e a határidőt, és a szakszervezet is korábban kezdheti meg működését.

Az új szabályok szerint a törvénykezési szünet (minden év július 15-től augusztus 20-ig) időszaka a napokban megállapított határidőkre nem számít bele.

A legjobb esetben is egy-két hét, mire a bíróság dönt. Sajnos ennél jóval hosszabb ügyintézésre is van példa, előfordulhat, hogy az alakuló ülés után két hónappal kapjuk csak kézhez a hiánypótlásra utasító vagy a nyilvántartásba vételt elrendelő végzést.

A szakszervezetet a bíróság végzéssel veszi nyilvántartásba. Ez a határozat még nem jogerős, a szakszervezet pedig csak akkor kezdheti meg valódi működését, ha jogerőssé vált a döntés. A végzés ellen a kézhezvételtől számított 15 napig lehet fellebbezni. Ennek igazán akkor van jelentősége a szakszervezet számára, ha a kérelmet elutasítják. Ha nyilvántartásba veszik a szakszervezetet, célszerű lemondani a fellebbezési jogról. A szakszervezet elnöke a szakszervezet nevében (két tanúval aláírva) küldjön levelet a bíróságnak, miszerint egyetért a végzésben foglaltakkal, lemond fellebbezési jogáról, és kéri a „tisztelt Törvényszéket”, hogy mielőbb gondoskodjon a jogerősítési záradéknak a végzésre való rávezetéséről. A nyilvántartásba vételről szóló határozatot a bíróság az ügyésznek is kézbesíti, aki szintén fellebbezhet ellene. Ha fellebbez a végzés ellen, csak annyit tehetünk, hogy várjuk a következő lépéseket. Ha nem fellebbez, a bíróság kivárja, hogy leteljen a fellebbezési határidő, majd kb. a végzés meghozatalától számított három-négy hét múlva bekéri az iratokat a kezelőirodától, és ha minden rendben, már rá is pecsételik a jogerősítési záradékot. A végzés egyébként a meghozatalától lesz jogerős, nem pedig a jogerősítési záradék rávezetésétől. Hogy ennek tényéről értesítik-e a szervezetet, változó, kérhetjük, hogy a bíróság küldje el a jogerős végzést a képviselőnek. Már csak azért is célszerű beszerezni, mert némelyik munkáltató csak ennek láttán hajlandó a szakszervezettel tárgyalni.

Ha a bíróság elutasítja a nyilvántartásba vételi kérelmet, határozata ellen fellebbezhetünk, vagy újra benyújthatjuk a kérelmet, ezúttal a jogszabályoknak megfelelően és hiánytalanul.

A bírósági nyilvántartás tartalmazza a szakszervezet nyilvántartási számát, lajstromszámát, sorszámát, a nyilvántartásba vételt elrendelő határozat számát, jogerőre emelkedésének napját, a szakszervezet nevét, székhelyét, képviselőjének nevét, lakóhelyét, célját, valamint célja szerinti besorolását, végül az alapszabály keltét. A nyilvántartásban levő hatályos és törölt adatok is nyilvánosak, csakúgy, mint a bírósághoz benyújtott iratok. Azokat bárki megtekintheti és feljegyzéseket készíthet róluk. Az alakuló ülés jelenléti íve, valamint a tagnyilvántartás (feltéve, hogy az alapszabály mellékletét képezi) nem nyilvános.

A bíróság kivonatot is csak jogerősen nyilvántartásba vett szervezet adatairól ad ki.

Ilyen kivonat szükséges lehet pályázatok benyújtásához, banki vagy hivatalos ügyintézéshez. Ez is igényelhető levélben, gyorsabb viszont, ha személyesen kéri a bíróságon. Ezt a szervezet képviselője vagy annak meghatalmazottja teheti meg, utóbbi esetben a meghatalmazást is csatolni kell.

Ha bármilyen kérelemmel fordulunk a bírósághoz (kivonat kérése, hiteles másolat igénylése), a kérelemben fel kell tüntetni az ügyszámot (nem elegendő a nyilvántartási szám), a szervezet nevét, és hogy hány példányt kérünk az iratból. A kérelmet a szakszervezet képviselőjének kell aláírnia, és vagy a szervezet pecsétjével, vagy két tanúval hitelesíteni az aláírást. Ha a képviselő nem személyesen intézkedik, a meghatalmazottnak harminc napnál nem régebbi meghatalmazással kell rendelkeznie – szintén a képviselőtől. A jogerősítési záradékot ingyen pecsételik az eredeti végzésre, míg a kivonat után illetéket kell fizetni.

Miután a szakszervezet megalakult

Az alakuló ülés után a munkáltatót tájékoztatni kell a szakszervezet megalakításáról és a választott tisztségviselők személyéről. Ez a szakszervezet együttműködési kötelezettségéből fakad. Egyúttal az is közölhető, hogy a munkajogi védelem tekintetében mi tekinthető a szakszervezeti felsőbb szervnek. A tagok kilétét nem kell közölni a munkáltatóval. Szakszervezeti hovatartozásáról ugyanis egyik munkavállaló sem köteles beszámolni. A tisztségviselőket megillető munkajogi védelem viszont csak akkor érvényesülhet, ha a munkáltató is tiszttában van vele, melyik munkavállalóval szembeni intézkedésénél kell az Mt. 28. §-a szerint eljárnia.

Ha az újonnan alakított szakszervezet a LIGA Szakszervezetekhez kíván csatlakozni, a következőket érdemes tudni. Alapszabályunk szerint tagfelvételre a LIGA Tanács jogosult, amely e kérdésről a szakszervezet tagfelvételi kérelme alapján dönthet. A tagfelvételi kérelemnek tartalmaznia kell:

- a szakszervezet nyilvántartásba vételéről szóló jogerős bírósági végzést,
- a LIGA-hoz való csatlakozás szándékát kimondó határozatot, melyet a szakszervezet alapszabálya szerint döntésre jogosult szervnek kell meghoznia (ha az alapszabály szerint a legfelsőbb szerv dönthet e kérdésben, megfelel az alakuló ülés jegyzőkönyve),
- a tagfelvételre vonatkozó kérelmet, melyben a szakszervezet nyilatkozik arról, hogy elfogadja a LIGA alapszabályát, és kötelezettséget vállal a tagdíjfizetésre,
- végül csatolni kell a szakszervezet alapszabályát is.

Iratminta 1.

ALAPSZABÁLY

A szakszervezet neve:

Nevének rövidítése:

Székhelye:

I. A szakszervezet célja és működésének alapelvei

I.1. A szakszervezet a demokrácia és az önkormányzatiság alapelvei szerint működő, önkéntesen létrehozott érdekképviselői szervezet, mely a jelen Alapszabályban meghatározott célok elérésére alakult, nyilvántartott tagsággal rendelkezik, és céljainak elérésére szervezi tagjai tevékenységét.

I.2. A szakszervezet célja tagjai munkaviszonyával, foglalkoztatásával, szociális és gazdasági viszonyaival kapcsolatos érdekeinek feltárása, képviselése és védelme, különös tekintettel a munkahelyi szintű érdekvédelem megvalósítására.

I.3. A szakszervezet az állami szervektől, a politikai pártoktól és a munkáltatóktól függetlenül működik.

II. A tagsági viszony

II.1. A szakszervezetbe való belépés és az onnan való kilépés önkéntes.

II.2. A szakszervezet tagjává válhat a _____ valamennyi munkavállalója, aki elfogadja a szakszervezet céljait és Alapszabályát. A tag felvételére az Elnökség jogosult.

II.3. A tagsági viszony létesítéséhez írásbeli belépési nyilatkozat szükséges, melyben a leendő tag kifejezi belépési szándékát, nyilatkozik a szakszervezeti célok és az Alapszabály elfogadásáról, valamint kötelezettséget vállal a tagdíj fizetésére.

II.4. A tagsági viszony megszűnik:

- a) a tag halálával,
- b) a szakszervezet megszűnésével,
- c) a tag kilépésével a II.4.1. szerint,
- d) a tag kizárásával a II.4.2. szerint.

II.4.1. A tag kilépési szándékát köteles írásban bejelenteni az Elnökségnek. A tagsági jogviszony azon a napon szűnik meg, amelyen a tag a bejelentést megtette.

II.4.2. Aki a szakszervezet céljával, illetve Alapszabályával ellentétes magatartást tanúsít, vagy a szakszervezet céljának megvalósítását veszélyezteti, az a szakszervezetből kizárható. A kizárásra az Elnökség jogosult, amennyiben a kizárásról határozó ülésre - írásban - meghívta a tagot. A kizárásról szóló határozat meghozatala előtt lehetőséget kell adni a tagnak a tervezett intézkedés indokainak megismerésére, és a vele szemben

felhozott kifogások elleni védekezésre.

II.4.3. A tag a kizárásáról szóló határozat ellen a határozat közlésétől számított 15 napon belül panasszal élhet. A jogorvoslati lehetőségről a tagot a határozatban tájékoztatni kell.

II.4.4. A II.4.3. szerinti panaszt az Elnökséghez kell írásban benyújtani. A panaszt a Taggyűlés bírálja el. Ennek érdekében az Elnökség a panasz beérkezésétől számított 30 napon belüli időpontra rendkívüli Taggyűlést hív össze.

II.5. A tagok jogai és kötelezettségei

II.5.1. A szakszervezet tagja

- részt vehet a szakszervezet tevékenységében és rendezvényein,
- a szakszervezeti rendezvényeken az elfogadott ügyrendnek megfelelően felszólalhat, indítványokat, javaslatokat terjeszthet elő,
- az üléseken gyakorolhatja szavazati jogát,
- választhat és választható a szakszervezet szerveibe (betölthet szakszervezeti tisztségeket, kezdeményezheti a tisztségviselők megválasztását),
- kezdeményezheti tag kizárását,
- tájékoztatást kérhet a szakszervezet működéséről, pénzügyeiről,
- a munkaviszonnyal kapcsolatos ügyekben tájékoztatást, védelmet és képviselést kérhet,
- igénybe veheti a szakszervezet által nyújtott szolgáltatásokat.

II.5.2. A szakszervezet tagja köteles

- eleget tenni az Alapszabályban meghatározott kötelezettségeinek,
- elősegíteni a szakszervezet célkitűzéseinek megvalósítását,
- betartani a szakszervezet Alapszabályát,
- rendszeresen fizetni az Alapszabályban rögzített mértékű tagdíjat.

II.5.3. A szakszervezet tagja nem veszélyeztetheti a szakszervezet céljának megvalósítását.

III. A szakszervezet felépítése és szervei

III.1. Taggyűlés

III.2. Elnökség

III.1. Taggyűlés

III.1.1. A szakszervezet legfelsőbb szerve a Taggyűlés, mely a tagok összességéből áll.

III.1.2. A Taggyűlés szükség szerint, de legalább évenként egyszer ülésezik.

III.1.3. Rendkívüli ülést kell összehívni, ha a bíróság elrendeli, vagy a tagok legalább 1/3-a az ok és a cél megjelölésével írásban kezdeményezi, illetve a II.4.4. szerinti esetben.

III.1.4. A Taggyűlés összehívásáról az ülés időpontja előtt legalább 30 nappal a tagokat írásban értesíteni kell a napirend, a helyszín és az időpont megjelölésével.

III.1.5. Rendkívüli esetben a napirend, a helyszín és az időpont megjelölését tartalmazó értesítést legkésőbb az ülés időpontja előtt 10 nappal kell írásban eljuttatni a tagokhoz.

III.1.6. A Taggyűlés határozatait nyílt szavazással hozza. Személyi kérdésekben – ideértve különösen az ügyintéző és képviseleti szervek megválasztását - titkos szavazással dönt.

III.1.7. A Taggyűlés határozatképes, ha azon a tagok több mint a fele jelen van. Ha a Taggyűlés nem határozatképes, megismételt ülést kell tartani. A megismételt ülés legkorábban a határozatképtelen ülést követően, későbbi időpontra hívható össze. A megismételt ülés a megjelent tagok számától függetlenül határozatképes.

III.1.8. A Taggyűlés határozatainak érvényességéhez a határozatképes ülésen jelenlevők több mint 50 %-ának egyetértése szükséges.

III.1.9. A Taggyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- az Alapszabály megállapítása és módosítása;
- az Elnökség tagjainak megválasztása;
- a szakszervezet programjának elfogadása és módosítása;
- a tagsági viszonyt érintő határozatok elleni panaszok elbírálása,
- a tisztségviselők esetleges tiszteletdíjáról való döntés;
- a szakszervezet éves költségvetésének, illetve az előző évről szóló számviteli beszámoló elfogadása;
- az elnök és az Elnökség éves beszámolójának elfogadása;
- döntéshozatal nemzetközi és hazai szakszervezeti szövetséghez való csatlakozásról, illetve az abból történő kilépésről;
- döntéshozatal más szakszervezettel történő egyesülésről;
- a szakszervezet szétválásának vagy feloszlásának kimondása.

III.2. Elnökség

III.2.1. Az Elnökség három tagból áll, akiket a Taggyűlés választ. Közülük egy főt az elnöki, egy főt az alelnöki, egy főt a gazdasági alelnöki tisztségre választ meg a Taggyűlés.

III.2.2. Az Elnökség feladata a szakszervezet mindennapi ügyeinek intézése és döntéshozatal az Alapszabály, valamint a Taggyűlés határozatainak keretein belül.

III.2.3. Az Elnökség tagjait két évre választják meg.

III.2.4. Az Elnökség szükség szerint, de legalább kéthavonta ülésezik.

III.2.5. Rendkívüli ülést kell összehívni, ha azt az Elnökség bármely tagja az ok és a cél megjelölésével, írásban kéri. A rendkívüli ülést a kérelem közlésétől számított 3 napon belül össze kell hívni.

III.2.6. Az Elnökség ülését az elnök hívja össze. Az ülés összehívásáról az Elnökség tagjait az ülést megelőzően legalább 10 nappal írásban értesíteni kell a helyszín, az időpont és a napirend megjelölésével.

III.2.7. Az Elnökség határozatképes, ha legalább két tagja jelen van. Határozatainak érvényességéhez legalább két tag egyetértése szükséges. Ha az Elnökség nem határozatképes,

megismételt ülést kell tartani. A megismételt ülés legkorábban a határozatképtelen ülést követően, későbbi időpontra hívható össze.

III.2.8. Az Elnökség határozatait nyílt szavazással hozza.

III.2.9. Az Elnökség hatáskörébe tartozik:

- a Szakszervezet mindennapi ügyeinek intézése;
- a szakszervezet programjának, valamint a Taggyűlés határozatainak végrehajtása;
- a Taggyűlés előkészítése;
- döntéshozatal azokban az ügyekben, melyeket az Alapszabály nem utal felsőbb szerv hatáskörébe;
- tagok felvétele;
- döntéshozatal tagkizárási ügyekben;
- a tag- és tagdíjnyilvántartás vezetése;
- a szakszervezet pénzügyi nyilvántartásának vezetése;
- a szakszervezet éves költségvetési tervének elkészítése és a Taggyűlés elé terjesztése;
- évente - legkésőbb a tárgyévét követő március végéig - írásbeli pénzügyi beszámoló készítése az éves költségvetés végrehajtásáról, illetve a beszámolóknak a Taggyűlés elé terjesztése.

III.2.10. Az Elnökség tevékenységéről évente írásban beszámol a Taggyűlésnek.

IV. A Szakszervezet tisztségviselői és képviselete

IV.1. Elnök

IV.2. Alelnök

IV.3. Gazdasági alelnök

IV.1. Elnök

IV.1.1. Az elnök az Elnökség tagja, akit a Taggyűlés választ a szakszervezeti tagság közös képviseletére.

IV.1.2. Az elnök képviseli a szakszervezetet és annak teljes tagságát a munkáltató és külső szervek előtt.

IV.1.3. Ellátja mindazon ügyeket, melynek képviseletére az Alapszabály, a Taggyűlés vagy az Elnökség felhatalmazza.

IV.1.4. Az elnök tevékenységéről évente írásban beszámol a Taggyűlésnek.

IV.1.5. Az elnök köteles részt venni az Elnökség, valamint a Taggyűlés ülésén.

IV.1.6. Az elnök feladata az Elnökség, valamint a Taggyűlés összehívása, üléseinek vezetése.

IV.2. Alelnök

IV.2.1. Az alelnök az Elnökség tagja, akit a Taggyűlés választ.

IV.2.2. Az alelnök feladata

- elnökségi felhatalmazás alapján az elnök teljes körű helyettesítése annak akadályoztatása esetén,
- az Elnökség határozatai alapján adódó eseti feladatok végrehajtása,
- a testületi határozatok végrehajtásában való részvétel.

IV.2.3. Az alelnök részt vesz az Elnökség, valamint a Taggyűlés ülésein.

IV.3. Gazdasági alelnök

IV.3.1. A gazdasági alelnök az Elnökség tagja, akit a Taggyűlés választ.

IV.3.2. A gazdasági alelnök feladata

- a szakszervezet gazdálkodásának irányítása,
- a szakszervezet évi költségvetésének, valamint az előző évről szóló számviteli beszámolóinak az Elnökség elé terjesztése,
- elnökségi felhatalmazás alapján az elnök teljes körű helyettesítése annak akadályoztatása esetén,
- az Elnökség határozatai alapján adódó eseti feladatok végrehajtása,
- a testületi határozatok végrehajtásában való részvétel.

IV.3.3. A gazdasági alelnök részt vesz az Elnökség, valamint a Taggyűlés ülésein.

V. A szakszervezet vagyona, gazdálkodása

V.1. A szakszervezet működésének pénzügyi feltételeit alapvetően a tagdíjakból biztosítja. A tagdíj összege a bruttó munkabér 1 %-a.

A tagdíjfizetés történhet:

- havonta, utólag közvetlenül a gazdasági alelnöknek történő fizetéssel;
- havonta, utólag, munkáltató általi levonás útján,
- havonta, utólag postai utalványon történő feladással,
- havonta, utólag folyószámláról történő fizetéssel.

V.2 A szakszervezet érdekvédelmi céljai elősegítése érdekében – másodlagosan - gazdasági tevékenységet is folytathat.

V.3. A bankszámla feletti rendelkezésre az elnök önállóan jogosult.

VI. Vegyes és záró rendelkezések

VI. 1. A szakszervezet megszűnik, ha

- a Taggyűlés döntése alapján átalakul,
- a Taggyűlés a feloszlásáról határoz,

- a bíróság feloszlatja,
- a törvényességi ellenőrzési eljárás eredményeképpen a bíróság megszünteti vagy megállapítja megszűnését,
- a fizetéseképtelensége miatt indult eljárásban a bíróság megszünteti és a szakszervezetet a nyilvántartásból törlik.

VI.2. Jelen Alapszabály a szakszervezet működésének alapszabálydokumentuma, melyet az alakuló ülés fogadott el. Az alakuláskor az alakuló ülés gyakorolja a Taggyűlés jogait.

Kelt:

Képviselő aláírása

Iratminta 2.

ALAKULÓ ÜLÉS JEGYZŐKÖNYVE⁸

Hely:

Időpont:

Résztevők: Alapító tagok a mellékelt részvételi ív szerint

Tárgy: Szakszervezeti alakuló ülés

Napirendi pontok:

1. az alakuló ülés levezető elnökének, jegyzőkönyvvezetőjének, jegyzőkönyv-hitelesítőinek, szavazatszámllálóinak megválasztása
2. vita a szakszervezet megalakításának szükségességéről, a szakszervezet létrehozása
3. vita a szakszervezet elnevezéséről és székhelyéről
4. Alapszabály elfogadása
5. tisztségviselők jelölése, megválasztása
6. döntés a Független Szakszervezetek Demokratikus Ligájához való csatlakozásról

Határozatok:

1. A szakszervezet-alakítást előkészítők kezdeményezésére az alakuló ülés résztvevői - egyhangú szavazással - megválasztották

..... levezető elnöknek,
 jegyzőkönyvvezetőnek,
 jegyzőkönyv-hitelesítőnek,
 jegyzőkönyv-hitelesítőnek.

2. Az alapító tagok - egyhangú szavazással - döntöttek a szakszervezet létrehozásának szükségességéről, majd kimondták a szakszervezet megalakítását.

3. Az alakuló ülés résztvevői úgy határoztak, hogy a szakszervezet megnevezése:

Az ülés résztvevői határoztak a szakszervezet székhelyéről, eszerint a szakszervezet székhelye:

4. Az alakuló ülés pontonként megvitatta az Alapszabály-tervezetet, majd egyhangú szavazással elfogadta a mellékelt Alapszabályt.

5. Az Alapszabály szerinti tisztségviselők megválasztására rövid szóbeli jelölés után került sor.

Az elnöki tisztségre-t,
-t,
 alelnöki tisztségre-t,
-t,

⁸ nem csak 3 vezető tisztségviselő választása lehetséges, a példa illusztráció

gazdasági alelnöki tisztségre-t,
-t

jelölték a résztvevő alapító tagok.

A jelöltek nyilatkoztak arról, hogy magyar állampolgárok, nincsenek eltiltva a közügyek gyakorlásától, így választhatók a jelölt tisztségre.

A titkos szavazás megkezdése előtt az alapító tagok szavazatszámilálóvá választották

.....-t,
-t és
-t.

Ezután került sor a tisztségviselők megválasztására. A választás az Alapszabály szerinti módon, titkos szavazással történt.

Az Alapszabály szerinti többséget a következő személyek kapták meg, így ők tekintendők a szakszervezet tisztségviselőinek:

(Név) (Lakóhely) (Szavazati arány)

Elnök:

Alelnök:

Gazdasági alelnök:

6. Az alakuló ülés résztvevői úgy döntöttek, hogy a szakszervezet kéri felvételét a Független Szakszervezetek Demokratikus Ligájába.

Kelt:

Levezető elnök

Név:

Aláírás:

Lakcím:

Szig.sz.:

Jegyzőkönyvvezető

Név:

Aláírás:

Lakcím:

Szig.sz.:

Tanúsítjuk, hogy az alakuló ülés a jegyzőkönyvben rögzítetteknek megfelelően folyt le.

Jegyzőkönyv-hitelesítő

Jegyzőkönyv-hitelesítő

Név:

Név:

Aláírás:

Aláírás:

Lakcím:

Lakcím:

Szig.sz.:

Szig.sz.:

Iratminta 3.

ÚJBÓL ÖSSZEHÍVOTT ALAKULÓ ÜLÉS JEGYZŐKÖNYVE

Hely:

Időpont:

Résztevők: Alapító tagok a mellékelt részvételi ív szerint

Tárgy: Újból összehívott szakszervezeti alakuló ülés

Napirendi pontok:

7. az újból összehívott alakuló ülés levezető elnökének, jegyzőkönyvvezetőjének, jegyzőkönyv-hitelesítőinek megválasztása
8. az Alapszabály módosítása és elfogadása a Törvényszék végzésében foglaltak alapján

Határozatok:

1. A szakszervezet elnökének kezdeményezésére az újból összehívott alakuló ülés résztvevői - egyhangú szavazással - megválasztották

..... levezető elnöknek,
 jegyzőkönyvvezetőnek,
 jegyzőkönyv-hitelesítőnek,
 jegyzőkönyv-hitelesítőnek.

2. Az újból összehívott alakuló ülés a Megyei / Fővárosi Bíróságsz. végzésének gondos áttanulmányozását követően megvitatta az Alapszabály szükséges módosításait, majd egyhangú szavazással elfogadta a végzés szerint módosított, egységes szerkezetbe foglalt, mellékelt Alapszabályt.

Kelt:

Levezető elnök

Név:

Aláírás:

Lakcím:

Szig.sz.:.....

Jegyzőkönyvvezető

Név:

Aláírás:

Lakcím:

Szig.sz.:.....

Tanúsítjuk, hogy az újból összehívott alakuló ülés a jegyzőkönyvben rögzítetteknek megfelelően folyt le.

Jegyzőkönyv-hitelesítő

Név:
Aláírás:
Lakcím:
Szig.sz.:

Jegyzőkönyv-hitelesítő

Név:
Aláírás:
Lakcím:
Szig.sz.:

Iratminta 4.

RÉSZVÉTELI ÍV

Alulírott alapító tagok nyilatkozunk, hogy -én

néven szakszervezetet alapítottunk. A szakszervezet Alapszabályát – a mellékelt jegyzőkönyvnek megfelelően – elfogadtuk.

Név	Lakcím	Aláírás
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

Előttünk mint tanúk előtt:

1.	2.
név:	név
szig.sz.:	szig.sz.:
lakcím:	lakcím:
aláírás:	aláírás:

Iratminta 5. – Hiánypótlás miatt újból összehívott alakuló ülés részvételi íve
RÉSZVÉTELI ÍV

Alulírottak, mint a Szakszervezet alapító tagjai nyilatkozunk, hogy a Törvényszék sz. végzésében foglaltaknak megfelelően - én újból összehívott alakuló ülésen a szakszervezet módosított és egységes szerkezetbe foglalt Alapszabályát – a mellékelt jegyzőkönyvnek megfelelően – elfogadtuk.

Név	Lakcím	Aláírás
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.

Előttünk mint tanúk előtt:

1.
név:

szig.sz.:

lakcím:

aláírás:

2.
név

szig.sz.:

lakcím:

aláírás:

Iratminta 6. – Tisztségviselők nyilatkozata

NYILATKOZAT

Alulírott

nyilatkozom arról, hogy a..... tisztséget, melyre a

..... Szakszervezet

alakuló ülése választott meg, elfogadom. Egyben nyilatkozom arról, hogy cselekvőképes, magyar állampolgár vagyok, közügyek gyakorlásától eltiltás hatálya alatt nem állok.

Kelt:

aláírás

szig.sz.

lakcím

Alulírottak tanúsítjuk, hogy a fenti nyilatkozat a Szakszervezet megválasztott tisztségviselőjétől származik.

1.

név:

szig.sz.:

lakcím:

aláírás:

2.

név:

szig.sz.:

lakcím:

aláírás:

Iratminta 7.**SZÉKHELYHASZNÁLAT JOGCÍMÉT IGAZOLÓ OKIRAT**

Alulírott _____ mint tulajdonos / mint a tulajdonos
képviselője a mai napon hozzájárulásomat adom ahhoz, hogy a _____

Szakszervezet

a _____ (cím)
alatti ingatlanban székhelyet létesítsen, az ingatlant központi ügyviteli helyeként használja, és
székhelyeként hivatalos irataiban megjelölje. A Szakszervezet az ingatlant szívességi
használat /bérlet jogcímén használja.

Kelt:

_____ tulajdonos / tulajdonos képviselője

Előttünk mint tanúk előtt:

2.
név:

szig.sz.:

lakcím:

aláírás:

2.
név

szig.sz.:

lakcím:

aláírás:

Melléklet:

-tulajdoni lap

Iratminta 8. – Nyilvántartásba vételi kérelem

**Egyesület nyilvántartásba
vétele iránti papír alapú kérelem**

Az űrlap 2012. július 2-án módosításra került!

**Kérjük, hogy az űrlapot a kitöltési útmutató alapján töltsse ki!
Az űrlap hibás kitöltése hiánypótlási felhívás kibocsátását
eredményezheti!**

**Tájékoztatjuk, hogy a kódtárak a kitöltési útmutató részét
képezik!**

Az eljáró bíróság

1. Neve:

A kérelmező(k) adatai

2. Neve:

3. Neve:

4. Hivatkozási száma:

5. Hivatkozási száma:

6. Elérhetősége (tel., fax, e-mail cím):

7. Elérhetősége (tel., fax, e-mail cím):

A kérelmező(k) képviselőjének adatai

8. Neve:

9. Címe:

10. Képviselő típusa (kódtár):

11. Képviselt személy neve:

12. Hivatkozási száma:

13. Elérhetősége (tel., fax, e-mail cím):

Az egyesület adatai

14. Az egyesület formája (kódtár):

15. Neve:

16. Székhelye:

17. Rövidített neve:

18. Idegen nyelvű elnevezése:

19. Az alapszabály kelte (év/hónap/nap):

20. Az egyesület célja (céljai):

21. Az egyesület – alapszabályban meghatározott céljával összhangban álló – célja szerinti besorolása
(besorolásai) [kódtár]:

Az egyesület képviselőjének adatai

22. Neve:

23. Tisztsége:

24. Címe:

25. Képviseleti jog terjedelme (kódtár):

26. Képviseleti jog gyakorlásának módja (kódtár):

Az egyesület képviselőjének adatai

27. Neve:

28. Tisztsége:

29. Címe:

30. Képviseleti jog terjedelme (kódtár):

31. Képviseleti jog gyakorlásának módja (kódtár):

32. Különös képviseleti jog esetén az ügycsoport megjelölése (kódtár):

Az egyesület képviselőjének adatai

33. Neve:

34. Tisztsége:

35. Címe:	
36. Képviselési jog terjedelme (kódtár):	
37. Képviselési jog gyakorlásának módja (kódtár):	
38. Különös képviselési jog esetén az ügycsoport megjelölése (kódtár):	
Az egyesület jogi személy szervezeti egysége adatai	
39. Neve:	
40. Székhelye:	
41. Ügyintéző és képviselési szervének neve (sportegyesület, sportszövetség esetén nem kell kitölteni):	
Sportegyesület, sportszövetség szakosztálya, más szervezeti egysége jogi személlyé nyilvánítása esetén	
42. Képviselőjének neve:	
43. Képviselőjének lakóhelye:	
Szövetség	
44. Szövetséget létrehozó egyesületek, illetve alapítványok neve, székhelye, nyilvántartási száma	
1.	
2.	
3.	
Kérem a bíróságot, hogy a szakosztályt/szervezeti egységet szíveskedjen nyilvántartásba venni!	
Pótlap	
45. Egyesület neve:	46. Létesítő okirat kelte:
47. Pótlapok száma:	48. Pótlap sorszám:
Kérelemhez csatolt mellékletek (kódtár)	
49.	
Kérem a bíróságot, hogy az egyesületet szíveskedjen nyilvántartásba venni!	
Keltezés (aláírás helye, ideje):	Aláírás:
Tanú aláírása:	Tanú aláírása:
Tanú neve:	Tanú neve:
Tanú címe:	Tanú címe:
Keltezés (aláírás helye, ideje):	Aláírás:
Tanú aláírása:	Tanú aláírása:
Tanú neve:	Tanú neve:
Tanú címe:	Tanú címe:

Figyelem! Az aktuális űrlap és kitöltési útmutatója a www.birosag.hu Nyomtatványok - ŰRLAPOK menüpont alatt az illetékes bíróság mappájában (Kitölthető dokumentumok, civil eljárások űrlapjai) található.

A változásbejegyzési nyomtatvány elérhető a bíróság.hu weboldalon keresztül magyarázattal.

[http://www.birosag.hu/allampolgaroknak/nyomtatvanyok-urlapok/civil-eljarasok-urlapjai-11-2012-\(1-29\)kim-rend](http://www.birosag.hu/allampolgaroknak/nyomtatvanyok-urlapok/civil-eljarasok-urlapjai-11-2012-(1-29)kim-rend)

Felhasznált joganyag

Magyarország Alaptörvénye

2011. évi CLXXV. tv. az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról

2011. évi CLXXXI. tv. a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról

1959. évi IV. tv. a Polgári Törvénykönyvről

2013. évi V. tv. a Polgári Törvénykönyvről (új)

2012. évi I. tv. a Munka Törvénykönyvéről

1952. III. tv. a polgári perrendtartásról

1991. XXIX. tv. a munkavállalói érdekképviselési tagdíjfizetés önkéntességéről

11/2012. (II. 29.) KIM rendelet a társadalmi szervezetek nyilvántartásának ügyviteli szabályairól

KK 13. sz. kollégiumi állásfoglalás

KK 1. sz. kollégiumi állásfoglalás

4/2005. Közigazgatási jogegységi határozat társadalmi szervezet bírósági nyilvántartásba vehetőségéről

EBH2000. 270.

BH2001. 443.

BH2001. 346.

BH2001. 242.

BH2000. 509.

BH2000. 274.

BH2000. 83.

BH2000. 82.

BH2000. 36.

BH1998. 616.

BH1997. 95.

BH1994. 697.

BH1998. 562.

BH1993. 576.

BH1993. 324.

BH1993. 54.

BH1992. 274.

BH1991. 208.

BH1991. 124.

BH1990. 398.

A Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának véleménye időszerű jogalkalmazási kérdésekről (Bírósági Határozatok 2005. 3-4. sz.)

A Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának véleménye aktuális jogalkalmazási kérdésekről (Bírósági Határozatok 2004. 3. sz., 2003. 3-4. sz., 2000. 8. sz.)

87. sz. ILO Egyezmény az egyesülési szabadság és a szervezkedési jog védelméről